

Høringssvar til Vejledning om vurdering af indsatser rettet mod erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO

KL har 22. februar 2019 modtaget ” Vejledning om vurdering af indsatser rettet mod erhvervsmæssig brug af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) ”. KL takker for invitationen til at kommentere.

KL finder, at det fremsendte udkast til vejledning er et fint lille bidrag, som kommunerne kan bruge til at forberede sig på det praktiske arbejde i forlængelse af den politiske aftale om sprøjteforbud i BNBO.

Som grundlag for kommunernes faktiske arbejde ser KL frem til konkret lovgrundlag og mere uddybende vejledning, som forventes til efteråret. Det er helt afgørende at der foreligger en mere uddybende vejledning, før at kommunerne kan gå i gang med den indsats, som Folketinget har besluttet.

I forlængelse af dette kan KL ikke anbefale kommunerne at de går i aktion i BNBO'erne, før staten har vedtaget den lovgivning, der skal udmønte Folketingets aftale. Der vil skabe alt for stor usikkerhed for borgere, lodsejere og forsyningsselskaber at tage fat på en opgave, som der er uafklarede præmisser om. Det skaber i stedet modstand og utryghed hos lodsejerne med tilhørende manglende fremdrift – jf. de ændringer der i de seneste år er sket med de statslige rammer for vandområdeplanerne.

Med udsigt til en mere uddybende vejledning vægter KL i dette høringssvar at bidrage med forslag og ønsker til den kommende vejledning frem for at foreslå konkrete rettelser til den aktuelle foreløbige vejledning.

Tydeligt udgangspunkt for risikovurdering

Det fremgår af tillægsaftalen til pesticidstrategien, at ”det som det helt klare udgangspunkt skal være slut med at sprøjte i de såkaldte boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) omkring drikkevandsboringer”.

KL finder, at vejledningsudkastets gennemgang af risikovurdering lægger op til 2 modstridende fortolkninger:

1. Vejledningen kan tolkes sådan, at kommunerne skal påvise en risiko i hvert enkelt BNBO, for at kunne gennemføre en indsats.
2. Vejledningen kan tolkes sådan, at kommunerne skal påvise sikkerhed mod forurening i hvert enkelt BNBO, for at undlade en indsats.

Den forskel i udgangspunkt er afgørende.

Udgangspunktet har hidtil været, at godkendte sprøjtemidler ikke udgør en risiko. Der er for nuværende næsten gennemført forbud mod pesticider i enkelte BNBO'er i hhv. Egedal og Sønderborg Kommuner. Begge kommuner

Dato: 5. april 2019

Sags ID: SAG-2019-00765
Dok. ID: 2740634

E-mail:
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

har gennemført en omfattende risikovurdering, der sandsynliggør nedsivning af sprøjtemidler, selvom udgangspunktet er et andet. KL ser vejledningsudkastet som en direkte fortsættelse af den type risikovurdering. Når vejledningen lægger op til risikovurderinger af den type, må der forventes spørgsmål fra lodsejere til risikovurderingen på nogenlunde samme niveau som nu.

Tager man derimod det udgangspunkt, at der er en øget risiko i alle BNBO. Så skal vejledningen forklare hvordan man identificerer de få BNBO, hvor sprøjtning ikke udgør en risiko.

Gode værktøjer til arbejdet

Kommunerne har brug for simple værktøjer for at nå opgaven inden for det afsatte tidsrum. Det er derfor vigtigt, at vejledningen beskriver disse værktøjer. De nuværende værktøjer og dem, som vejledningen ligger op til skal forsette, er omfattende og tidskrævende. Den korte tid skal ikke bruges på diskussioner om risikovurderinger, nødvendigheden af en indsats, klagesager og retssager.

De vigtigste værktøjer, som skal være velbeskrevet, er:

- Hvordan laves en risikovurdering i praksis af et BNBO? Eksempler og en liste over hvor data, som skal bruges i risikovurderingen, er tilgængelige. Henvisninger til MiljøGIS, GEUS - JUPITER, rapporter mm.
- Hvordan vurderer man, hvad den bedste løsning er, hvilke parametre skal indgå? Flytning af boring, nedlæggelse af vandværk, dyrkningsaftaler, opkøb osv.
- Hvordan laver kommunerne aftaler på vandværkernes vegne? Hvilke råderum har kommunerne til at beslutte hvilken løsning, der er bedst at gennemføre - økonomisk billig vs. dyr?
- Hvordan kan man gå til opgaven med at gennemføre frivillige aftaler? Forslag til arbejds gange.
- Hvordan foretages den konkrete individuelle vurdering af erstatningsfastsættelse? Eksempler, både fra landbrugsejendomme og for andet erhverv.
- Hvordan bliver fase 2 gennemført?

Samspil med de eksisterende indsatsplaner

Alle kommuner arbejder med eller har udarbejdet og vedtaget indsatsplaner. Nogle arbejder allerede med indsatser i forhold til bl.a. udvaskning af pesticider indenfor BNBO. Der mangler derfor en redegørelse i vejledningen, der beskriver, hvordan eksisterende pesticidindsatser i BNBO i vedtagne indsatsplaner skal spille sammen med den nye tillægsaftale. Forventes det, at kommunerne reviderer allerede vedtagne indsatsplaner? Hvis ja hvordan skal dette så gøres?

Hvordan skal kommuner og vandforsyninger forholde sig ift. gældende indsatsplaner, hvor der eksempelvis er en længere tidsfrist f.eks. 2024 til gennemførelse af beskyttelse i BNBO?

Dato: 5. april 2019

Sags ID: SAG-2019-00765
Dok. ID: 2740634

E-mail:
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

Fase 1 og fase 2 – sammenhængen

Det fremgår af tillægsaftalen, at opgaven er opdelt i 2 faser. KL savner en beskrivelse af, hvad der er af opgaver i de to faser for kommunerne og Staten.

- Hvordan adskiller erstatning/kompensation sig i de to faser?
- Hvad får vandforsyningerne og lodsejerne ud af at gå i gang med fase 1 fremfor blot at afvente forbuddet i fase 2?

Hvordan indgår man frivillige aftaler?

Generelt skal vejledningen uddybe, hvordan man forsøger at lave frivillige aftaler, da dette formodes at være den primære opgave for kommunerne. Dette skal især ses i lyset af incitamentsstrukturen for lodsejere og forsyningselskaber iht. ovenstående fase 1 og 2.

Evaluerings af kommunernes arbejde

For kommunerne er det afgørende, at den statslige evaluering af kommunernes arbejde er klart beskrevet. Det gælder klarhed over hvilke elementer, evalueringen omfatter. Det gælder det datagrundlag, evalueringen udføres på – og ikke mindst kriterierne for succes. Og det gælder evalueringens konsekvens: Vil et generelt sprøjteforbud gælde i alle kommuner eller kun der, hvor evalueringen viser, at parterne ikke har gjort det "godt nok"?

Også dette skal ses i lyset af den incitamentsstrukturen for lodsejere og forsyningselskaber iht. ovenstående fase 1 og 2.

Uddybende bemærkninger med afsæt i den foreløbige vejledning

Om risikovurdering: Afsnit 2

"Risikovurderingen kan ske i forhold til klare kommunalt fastlagte mål for drikkevandsressourcen." KL savner en oversigt over kilder til disse mål.

Når man har læst vejledningen kan man godt få den opfattet, at kommunerne nu skal i gang med at indhente nye data for at kunne gennemføre den omfattende risikovurdering i alle BNBO'er. Amterne og Miljøstyrelsen har i grundvandskortlægningen siden 1998 brugt 2,6 mia. kr. på at kortlægge Danmarks undergrund. Er de data ikke tilstrækkelig til at gennemføre den evt. kommende risikovurdering? Hvorfra forventes kommunerne f.eks. at have viden om sprækker på lerjorde? I tjeklisten lægges der op til, at kommunerne vurderer dette, men hvordan skal denne vurdering foretages?

KL foreslår, at den endelige vejledning indeholder minimum to eksempler på en risikovurdering af BNBO: Et med meget få data tilgængelig, og et med mange data tilgængelige.

Om gode værktøjer til arbejdet: Afsnit 2.3, - 2.4 og – 2.5

Dato: 5. april 2019

Sags ID: SAG-2019-00765
Dok. ID: 2740634

E-mail:
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

KL foreslår yderligere beskrivelse af hvordan elementerne i boringens kvalitet og alder samt vandindvindings størrelse skal indgå i vurderingen.

KL tilslutter sig, at der vejledes om en tjekliste over parametre, som bør indgå i kommunernes vurdering af om en indsats er nødvendig. Der bør i øvrigt tages højde for, at alle nævnte parametre sjældent er tilgængelige – og hvad dette i så fald betyder for vurderingen.

Viden om sprækkedannelse, alder på grundvandet, tidsmæssig variation af grunddannelse indenfor BNBO vil sjældent være tilgængelige. Det bør fremgå af vejledningen om, hvornår og hvordan kommunen skal indsamle viden om f.eks. sprækkedannelse (herunder adressering af finansieringskilde til dette).

På tilsvarende måde må vejledningen hjælpe kommunerne i vurderingen en borings kvalitet. Hvilke elementer skal kommunerne have kendskab for kunne lave denne vurdering? Hvornår og hvordan skal kommunen indsamle viden derom. Og hvordan skal boringens kvalitet indgå i vurderingen af om BNBO skal beskyttes? Det vil jo ofte være muligt, at lave en ny boring samme sted eller renovere boringen.

Venlig hilsen

Niels Philip Jensen
konsulent

Dato: 5. april 2019

Sags ID: SAG-2019-00765
Dok. ID: 2740634

E-mail:
Direkte:

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4